

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

ИЗВЕШТАЈ О ПРЕГЛЕДУ И ОЦЕНИ ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ
Поезија Александра Ристовића у контексту српског песништва друге половине
двадесетог века

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовано Комисију:

Комисију је именовало Наставно-научно веће Филолошког факултета на седници од 6. марта 2019. године

2. Састав Комисије:

Ментор: др Јован Делић, редовни професор, Филолошки факултет Универзитета у Београду

Избор у звање: 15. 7. 2009.

Ужа научна област: српска књижевност

др Светлана Шеатовић, виши научни сарадник, Институт за књижевност и уметност, Београд

Избор у звање: 24. 2. 2015.

Ужа научна област: српска књижевност

др Драган Хамовић, виши научни сарадник, Институт за књижевност и уметност, Београд

Избор у звање: 24. 2. 2016.

Ужа научна област: српска књижевност

др Предраг Петровић, ванредни професор, Филолошки факултет Универзитета у Београду

Избор у звање: 25. 10. 2016.

Ужа научна област: српска књижевност

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Име, име једног родитеља, презиме	Марко, Славомир, Аврамовић
Датум и место рођења	18.09.1984 Београд (Савски венац)
Наслов магистарске тезе	
Датум и место одбране маг. Тезе	
Научна област из које је стечено академско звање магистра наука	

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Поезија Александра Ристовића у контексту српског песништва друге половине двадесетог века

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ и ЗАКЉУЧЦИ, ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Докторска дисертација Марка Аврамовића обухвата 573 компјутерске штампане странице, а подељена је на три дела, којима претходе Уводне напомене, а следи Завршна реч: Уводне напомене: Зашто поезија Александра Ристовића у контексту српског песништва друге половине двадесетог века? (стр. 1–10); I Александар Ристовић у историји српске поезије друге половине двадесетог века: Усамљени случај или неосимболиста? (стр. 11–25); Рецепција књижевног дела Александра Ристовића (стр. 26–149); II Песнички развој Александра Ристовића (у контексту српског песништва друге половине двадесетог века) (стр. 150–431); 5. *Кост и кожа* Александра Ристовића (стр. 432–478); III Апострофа у поезији Александра Ристовића (стр. 479–494); Каталог у поезији Александра Ристовића (стр. 495–513); Дијалoшки потенцијал Ристовићевог песништва (стр. 514–541); Завршна реч (стр. 542–547); Извори и литература (стр. 548–564); 11 Прилози (стр. 565–572). Списак литературе садржи 361 библиографску јединицу.

У „Уводним напоменама“ Марко Аврамовић дефинише као свој предмет истраживања и разматрања целокупни песнички опус Александра Ристовића. У кратким цртама аутор тезе износи разлоге због којих Ристовићев опус посматра као целину, као и разлоге због којих га разматра у контексту српске књижевности XX века. Аутор кратко образлаже и своја методолошка полазишта, која назива „тотална критика“, ослањајући се на изнесте ставове савременог британског теоретичара Роберта Ровланда Смита.

У првом делу тезе Марко Аврамовић даје преглед досадашње књижевноисторијске и критичке рецепције Ристовићевог књижевног дела. У првом поглављу овог дела оцењују се песников статус у прегледима српске поезије друге половине двадесетог века. Аутор долази до закључка да је Александар Ристовић најчешће позициониран или као усамљеник ван књижевних токова или као следбеник неосимболизма.

У другом поглављу овог дела дисертације детаљно се разматра критичка рецепција Ристовићевог књижевног дела, почев од његових раних песама, све до последњих одзива на његове постхумно објављене песме и књиге. У раној фази Ристовићева поезија је побудила извесно интересовање књижевне критике, да би крајем шездесетих година интересовање критике опало. Крајем осамдесетих и почетком деведесетих година поново се буди интересовање за Ристовићев опус, да би оно кулминирало након песникове смрти и објављивања његове обимне заоставштине. Нова издања Ристовићеве поезије и зборник *Поезија Александра Ристовића* сведоче о данашњем значајном интересовању за његово дело.

У другом делу докторске тезе анализирају се песничке књиге Александра Ристовића, према времену њиховог објављивања, како би се пратио песнички развој овог аутора и доводе се у однос са другим значајним појавама српског песништа тог периода. Издваја се неколико фаза у развоју његове поезије. Рана фаза одређује пасторална инспирација; Наредни период одређен као прелазни карактерише испитивање различитих могућности књижевног израза и опробавање у различитим жанровима. У зрелој фази долази до ширења тематског хоризонта Ристовићеве поезије, до заокрета ка свакодневном и обичном, као и снажнијег испољавања песничке самосвести. Позно песништво обелешава доминација гротескног света, и снажно присуство теме смрти. На основу овако представљеног развојног тока Ристовићевог песништва, јасно се могу уочити мене на тематско-мотивском плану кроз које је прошла лирика овог песника – од сликања идиличног света редукованог на свега неколико компоненти, преко презентовања свакодневнице и тежње да се у поезији да интегрална слика света, до језовитих и гротескних слика и призора.

Посебна пажња и поглавље се посвећује најамбициознијој, постхумно објављеној Ристовићевој књизи *Кост и кожа*, која је до сада остајала на рубу критичке пажње, а која по кандидату представља изузетно значајну појаву на хоризонту савремене српске поезије.

У трећем делу дисертације анализирају се маркантни Ристовићеви песнички поступци: апострофа, каталог и интертекстуалност и цитатност.

У завршној речи аутор кратко сумира резултате свога истраживања и експлицира свој вредносни суд о Ристовићевој поезији. Према овој дисертацији реч је о једном од најразноврснијих, најбогатијих и највреднијих песничких опуса у српској поезији друге половине двадесетог века.

Кандидат на крају рада прилаже и листу извора и литературе, наводећи 361 библиографску јединицу. Рад је оплемењен и малом фотодокументацијом – прилогом од седам фотографија.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Сваки од наведених делова дисертације и свако њено поглавље представља иновацију у односу на досадашња проучавања Ристовићевог књижевног опуса. По први пут је Ристовићев песнички опус разматран у целини, и подељен на развојне фазе, дат прецизан и убедљив опис тих фаза и вреднована свака песничка књига. Уважавајући и сумирајући досадашња проучавања кандидат је направио крупне кораке у осветљавању овога песника, у контексту српске поезије друге половине двадесетог века са повременим излетима у компаративне увиде, тако да се природно долази до превредновања Ристовићевог опуса и даје се високо вредносно место у српској поезији. Аврамовић коригује мишљење о Ристовићу као песничком усамљенику, и показује његово учешће у најзначајнијим токовима послератног српског песништва, високо оцењујући његов допринос развојном путу савременог српског песништва. На тај начин је кандидат одговорио у целости на захтев теме, сагледавши Ристовићево песништво за себе али и у

контексту српског песништва друге половине двадесетог века. Посебно се истиче исцрпна анализа књиге *Кост и кожа*, као и анализа Ристовићевих карактеристичних песничких поступака – апострофе и каталога.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

1. „Развој песничке самосвести у поезији Александра Ристовића“, *Научни састанак слависта у Вукове дане*, књига 42/2, Београд 2013. стр. 863–873 УДК 821.163.41-14.09 Ристовић А.
2. „Поновно писање песме: Аутоцитатност у *Страсној мери* и *Писму* Ивана В. Лалића“, у: *Летопис Матице српске*, јул-август 2015. стр. 79–104.
3. „Свакодневица и жанр слике у поезији Борислава Радовића“, у: *О поезији и о поетици Борислава Радовића*, Београд: Институт за књижевност и уметност, Библиотека града Београда, 2017. стр. 333–354. 821.163.41.09-1 Радовић Б.
4. „Не губећи из вида ниједно биће ни предмет' – Кратки увод у поезију Александра Ристовића“, у: *Трећи трг*, свеска 59-60/2018, стр. 14–23.
5. „Бог је песник, песник је Бог: *Кост и кожа* Александра Ристовића“, у: *Књижевност, теологија, философија: тематско-проблемски зборник радова у спомен Милану Радуловићу*, Београд: Институт за књижевност и уметност, Фоча: Православни богословски факултет Светог Василија Острошког, 2018, стр. 405–441.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Кандидат је веома прегледно и систематично изложио своје погледе на песништво Александра Ристовића и његово место у контексту српске поезије друге половине двадесетог века. Закључци су изведени из анализе и представљају научни допринос модерној српској науци о књижевности. Аутор је показао аналитичку вештину, књижевноисторијску и теоријску упућеност, свест о иновативности песништва које истражује и веома прецизно вредновао свугде где је требало изнети вредноси суд.

IX ПРЕДЛОГ

Налазећи да докторска дисертација Марка Аврамовића „Поезија Александра Ристовића у контексту српског песништва друге половине двадесетог века“ јесте ново и оригинално научно дело, које представља озбиљан допринос савременој српској науци о књижевности, посебно о савременом српском песништву и његовим развојним путевима, комисија једногласно предлаже наставно-научном већу Филолошког факултета

Универзитета у Београду, да прихвати ову докторску дисертацију и омогући кандидату усмену одбрану.

У Београду 22. марта 2019.

Комисија:

др Јован Делић, редовни професор

др Светлана Шеатовић, виши научни сарадник

др Драган Хамовић, виши научни сарадник

др Предраг Петровић, ванредни професор